

STORTINGET

Innst. 406 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:135 S (2020–2021)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Sylvi Listhaug, Christian Tybring-Gjedde og Jon Engen-Helgheim om å gi kommunen en klar lovhjemmel til å hindre organisasjoner og trossamfunn i å drive klart integreringshemmende virksomhet

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som gir kommunene en klar lovhjemmel til å gripe inn for å stanse virksomhet og fritidsaktiviteter rettet mot barn og unge som anses å ha en klart integreringshemmende effekt.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 10. mars 2021 til Kunnskapsdepartementet v/statsråd Guri Melby bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 22. mars 2021. Komiteen har imøtesett, men ikke mottatt skriftlige innspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til at forslagsstillerne mener muslimske trossamfunn driver omfattende koranskoleaktivitet og fritidstilbud for unge muslimer i en rekke norske byer, og at omfanget av dette er så stort at det klart kan sies å ha en stor integreringshemmende effekt.

Komiteen viser videre til at forslagsstillerne mener det er alvorlig at myndighetene i dag står uten lovhjemmel til å stanse, redusere eller påvirke omfanget av aktiviteter som er klart integreringshemmende og potensielt skadelige.

Komiteen viser til at forslagsstillerne mener integreringshemmende aktiviteter bør ses på som så alvorlige at kommunene bør få hjemmel til å gripe inn og stanse skadelig og integreringshemmende aktivitet rettet mot barn og unge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at fellesskapets politikk overfor ulike tros- og livssynssamfunn må utformes opp mot viktige fellesverdier som demokrati, rettsstat, menneskerettigheter, ikke-diskriminering, likestilling og trosfrihet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser videre til tidligere merknader og forslag fra Arbeiderpartiet i Dokument 8:62 S (2017–2018) og Innst. 208 L (2019–2020), jf. Prop. 130 L (2018–2019), om behovet for at det utvikles en samfunnskontrakt mellom myndighetene og registrerte tros- og livssynssamfunn. En begrunnelse for dette handler særskilt om barn og unges integreringsmuligheter, f.eks. når det gjelder å kunne delta på ulike fellesarenaer. En slik samfunnskontrakt må innebære en forpliktelse til aktivt integreringsarbeid, og å hindre at det oppmuntres til oppvekstvilkår eller spres holdninger som hemmer barns muligheter for deltakelse i og tillit til storsamfunnet. Gjennom forsterket dialog inviteres tros- og livssynssamfunnene til å være med og bygge samfunn ved å løse sosiale utfordringer, fremme integrering og dempe konflikter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser videre til tidligere forslag om tiltak mot sosial kontroll og æresvold og Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:118 S (2017–2018), der regjeringen bes om å gjøre tilsyn med og åpenhet om opplegget i koranskoler og andre trossamfunns skoler til en del av betingelsene for å få statsstøtte. Viktige faktorer her er bruk av norsk språk og at man ikke fremmer ekstreme holdninger og kjønnssegregering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser videre til forslagsstillernes henvisning til Islam Nets oppkjøp av en eiendom i Oslo, med planer om å utvikle dette til et aktivitetssenter for barn og unge. Flertallet viser til at Islam Net er registrert som en forening, og ikke som et trossamfunn, og er dermed ikke omfattet av den nye trossamfunnsloven og medfølgende rapporteringskrav. Aktivitetssenteret er registrert som en stiftelse, men skal også skal ha blitt promotert som en moské og et forkynnelsestenter. Flertallet mener det er bekymringsverdig at en organisasjon tuftet på salafisme, en bokstavtro tolkning av islam med klare antidemokratiske grunnverdier, har planer om å drive et slikt aktivitetssenter for barn og unge uten å være underlagt tilsyn og rapporteringskrav. Det vises til at selv om Islam Net selv tar avstand fra terror, viser erfaringer fra resten av verden at salafistiske miljøer likevel kan utgjøre en trussel ved at de kan fungere som en inngangsport til videre radikaliserings.

Flertallet deler bekymringen fra Likestillings- og diskrimineringsombudet om konsekvensene for barn og unge som deltar i kjønnsdelte ungdomstilbud i regi av religiøse foreninger etter skoletid. Til Aftenposten i en artikkel 27. november 2018 (<https://www.aftenposten.no/norge/i/y30R8J/kjoennsdelte-ungdomstilbud-kan-svekke-integrering>) uttalte ombudet at norske myndigheter ikke kan begrense dette til et spørsmål om religionsutøvelse:

«Kjønnsinndeling kommer i ulike sammenhenger. En ting er at man har ulike innganger til moskeer og at man sitter på forskjellige steder i religionsutøvelsen. Det tror jeg vi som samfunn må akseptere. Men dette er et tilbud der barn og unge tilbringer mye av sin fritid. Da er jeg bekymret for hva det gjør med deres forhold til å bli integrert i et samfunn hvor man overhodet ikke har kjønnsinndeling.»

Flertallet peker på at en årlig kartlegging av etter skole-tilbud som drives av ideelle, religiøse og frivillige organisasjoner, kan bidra til å hindre at det foregår aktivitetstilbud som myndighetene ikke har kjennskap til, og som kan stride mot barns rettigheter i henhold til barnekonvensjonen eller likestillings- og diskrimineringsloven. Flertallet mener det også bør vurderes en tilsynsordning for virksomheter som arrangerer aktiviteter for barn og unge som omfatter religiøs undervisning.

Flertallet mener også det er bekymringsverdig at det per i dag ikke ser ut til å være klarhet i hvordan Islam Net har klart å samle inn 60 mill. kroner til oppkjøp av den omtalte eiendommen, og hvorvidt utenlandske aktører har bidratt i denne finansieringen.

Flertallet vil understreke at man i kampen mot antidemokratiske krefter må passe på å ikke selv ty til antidemokratiske virkemidler som krenker tros- og foreningsfriheten. Det er likevel avgjørende at storsamfunnet ikke utviser naivitet overfor krefter som kan true våre grunnleggende samfunnsverdier, og at vi sikrer trygge rammer for de fellesarenaene som våre barn og unge deltar i.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om tiltak for å kartlegge omfanget av pengestøtte fra utlandet til religiøse organisasjoner, uavhengig av om organisasjonen mottar statsstøtte.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag som gir kommunene bedre virkemidler til å hindre fritidsaktiviteter for barn og unge som kan bidra til radi-

kalisering eller være i strid med barns rettigheter eller likestillings- og diskrimineringsloven, herunder:

- en forpliktende samfunnskontrakt for integrering i samarbeid med tros- og livssynssamfunnenes organisasjoner
- mulighet til å kartlegge og føre tilsyn med fritidsaktiviteter for barn og unge som omfatter religiøs undervisning.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag som gir kommunene bedre virkemidler til å hindre fritidsaktiviteter for barn og unge som kan bidra til radikaliserings- og diskrimineringsloven, herunder mulighet til å kartlegge og føre tilsyn med fritidsaktiviteter for barn og unge som omfatter religiøs undervisning.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet understreker at det i enkelte saker er svært krevende å skulle fastslå hvilke aktiviteter som er integreringsfremmende, og hvilke som er integreringshemmende. Disse medlemmer støtter intensjonen om å gi kommunene lovhjemmel til å hindre integreringshemmende aktiviteter. Samtidig er det behov for å understreke at dette må gjøres på en måte som ikke svekker friheten til å utøve egen religion eller eiendomsretten. Disse medlemmer mener en slik lovhjemmel må utredes grundigere før en kan stemme for et slikt forslag. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede fordeler og ulemper med en lovhjemmel som gir kommunene eller annen offentlig myndighet mulighet til å stanse virksomhet og fritidsaktivitet rettet mot barn og unge, som anses å ha en klart integreringshemmende effekt.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil fremheve mulighetene for å trekke tilbake eller avkorte tilskudd til trossamfunn i ny trossamfunnslov, der denne adgangen ble utvidet. Disse medlemmer viser til at dersom barns rettigheter blir krenket, det utøves vold eller tvang, lovbestemte diskrimineringsforbud brytes, eller det på andre måter fremkommer alvorlige krenkelser av andres rettigheter og friheter, kan trossamfunn nektes tilskudd. Disse medlemmer vil også bemerke at regjeringen jobber med iverksettelse av hjemmel til å nekte trossamfunn som tar imot bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, tilskudd. Disse medlemmer mener samlet sett at ny trossamfunns-

lov gir et godt grunnlag for å nekte offentlig støtte til trossamfunn når det er behov for det.

Disse medlemmer vil bemerke at Islam Net ikke er registrert som et trossamfunn og heller ikke har fått offentlig støtte som dette. I den grad organisasjoner søker om offentlige midler, vil det være en vurdering under den enkelte tilskuddsordning om organisasjonen og formålet er støtteberettiget. Eksempelvis vil det i forbindelse med tildeling av driftsstøtte under IMDIs ordning for tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner gjøres en vurdering av om organisasjonen bidrar aktivt til integrering og arbeider for å øke arbeids- og samfunnsdeltakelsen blant innvandrere og deres barn.

Disse medlemmer viser videre til anmodningsvedtak 498 i forbindelse med behandlingen av Prop. 130 L (2018–2019) Lov om tros- og livssynssamfunn, jf. Innst. 208 L (2019–2020). Anmodningsvedtaket lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer med sikte på å forby faste etter-skole-tilbud med overnatting over lengre tid for å forhindre segregering, parallellsamfunn, negativ sosial kontroll eller radikaliserings-»

Disse medlemmer påpeker at regjeringen jobber med å følge opp dette anmodningsvedtaket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge gjennom de siste 30 årene har hatt høy innvandring fra land med både kultur og religion som skiller seg mye fra den norske. Dette gjør i seg selv integreringsarbeidet krevende. Det kan få svært alvorlige konsekvenser dersom integreringen ikke fungerer og det etablerer seg parallellsamfunn på siden av det norske samfunnet. I en rekke europeiske land har slike problemer blitt enormt store, og myndighetene står handlingslammet tilbake. I Sverige har muslimske trossamfunn i en årrekke rekruttert unge mennesker inn i en konservativ og ytterliggående tolkning av islam, noe som har ført til høy rekruttering av svenske muslimer til ekstreme grupperinger verden over.

Disse medlemmer viser til at det ytterliggående trossamfunnet Islam Net nylig kjøpte en eiendom i Oslo som de ønsker å benytte som en fast base i Oslo for arbeidet med å få unge norske muslimer til å praktisere en streng, salafi-inspirert form for islam. Etter disse medlemmers syn er Islam Net en antidemokratisk organisasjon som forfekter ideer som tjener som et springbrett for radikaliserings-

I dag står myndighetene uten lovhjemmel til å stanse, redusere eller påvirke omfanget av aktiviteter som er klart integreringshemmende og potensielt skadelige. Integrering er etter disse medlemmers oppfatning så viktig at det bør gis en ekstra beskyttelse i lovverket. Integreringshemmende aktiviteter bør ses på som så al-

vorlige at kommunene bør få hjemmel til å gripe inn og stanse skadelig og integreringshemmende aktivitet rettet mot barn og unge.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som gir kommunene en klar lovhjemmel til å gripe inn for å stanse virksomhet og fritidsaktiviteter rettet mot barn og unge som anses å ha en klart integreringshemmende effekt.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i Representantforslag 25 S (2019–2020) fra Sosialistisk Venstreparti, jf. Innst. 212 S (2019–2020), der det ble foreslått at regjeringen skulle utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer for å sikre at ulike organisasjoner – herunder særlig ulike tros- og livssynssamfunn – ikke på lovlig vis kan drive omfattende og lukkede undervisningsopplegg med overnatting over lengre tid, som for eksempel koranskole, som kan innebære segregering, negativ sosial kontroll eller ha andre skadelige konsekvenser for barn under alibiet fritidstilbud.

Forslaget ble nedstemt under henvisning til behandlingen av Prop. 130 L (2018–2019) Lov om tros- og livssynssamfunn, jf. Innst. 208 L (2019–2020), der følgende anmodningsforslag ble fremmet av en samlet komité og vedtatt i Stortinget, jf. vedtak 498:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer med sikte på å forby faste etter-skole-tilbud med overnatting over lengre tid for å forhindre segregering, parallellsamfunn, negativ sosial kontroll eller radikaliseringsprosjekt.

Videre skrev en samlet komité i innstillingen:

«Komiteen ber regjeringen fremme saken senest våren 2021.»

Disse medlemmer registrerer at statsråden i sitt brev av 22. mars 2021 viser til at regjeringen jobber med å følge opp dette anmodningsforslaget, og at regjeringen i dette arbeidet vurderer:

«problemstillinger knyttet til fritidsaktiviteter for barn og unge som er til hinder for deres deltakelse og integrering.»

Disse medlemmer understreker at det ble presisert i innstillingen at regjeringen skulle fremme saken i løpet av våren 2021, og disse medlemmer forventer at regjeringen om kort tid vil legge fram et forslag for Stortinget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om tiltak for å kartlegge omfanget av pengestøtte fra utlandet til religiøse organisasjoner, uavhengig av om organisasjonen mottar statsstøtte.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag som gir kommunene bedre virkemidler til å hindre fritidsaktiviteter for barn og unge som kan bidra til radikaliseringsprosjekt eller være i strid med barns rettigheter eller likestillings- og diskrimineringsloven, herunder:

- en forpliktende samfunnskontrakt for integrering i samarbeid med tros- og livssynssamfunnenes organisasjoner
- mulighet til å kartlegge og føre tilsyn med fritidsaktiviteter for barn og unge som omfatter religiøs undervisning.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som gir kommunene en klar lovhjemmel til å gripe inn for å stanse virksomhet og fritidsaktiviteter rettet mot barn og unge som anses å ha en klart integreringshemmende effekt.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede fordeler og ulemper med en lovhjemmel som gir kommunene eller annen offentlig myndighet mulighet til å stanse virksomhet og fritidsaktivitet rettet mot barn og unge, som anses å ha en klart integreringshemmende effekt.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag som gir kommunene bedre virkemidler til å hindre fritidsaktiviteter for barn og unge som kan bidra til radikaliseringsprosjekt eller være i strid med barns rettigheter eller likestillings- og diskrimineringsloven, herunder mulighet til å kartlegge og føre tilsyn med fritidsaktiviteter for barn og unge som omfatter religiøs undervisning.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:135 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Sylvi Listhaug, Christian Tybring-Gjedde og Jon Engen-Helgheim om å gi kommunen en klar lovhjemmel til å hindre organisasjoner og trossamfunn i å drive klart integreringshemmende virksomhet – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 6. mai 2021

Karin Andersen

leder

Masud Gharakhani

ordfører

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskaps- og integreringsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/1498-

Dato
22. mars 2021

Svar på Representantforslag 135 S (2020-2021) om å gi kommunen klar lovhjemmel til å hindre organisasjoner og trossamfunn i å drive integreringshemmede virksomhet

Jeg viser til Representantforslag 135 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Sylvi Listhaug, Christian Tybring-Gjedde og Jon Engen-Helgheim om å gi kommunen en klar lovhjemmel til å gripe inn for å stanse virksomhet og fritidsaktiviteter rettet mot barn og unge som anses å ha en klart integreringshemmede virksomhet.

Vurdering av forslaget

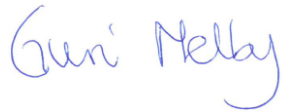
Jeg er opptatt av å bryte ned barrierer som er til hinder for barn og unges deltakelse i skolen og i små og store fritidslag. Barn og unges deltakelse i aktiviteter i og utenfor skolen er viktig for deres språkutvikling og sosiale tilknytning til eget lokalmiljø. Regjeringen har på en rekke områder stryket integreringen og er opptatt av at det ikke utvikler seg parallellsamfunn som virker segregerende på samfunnets fellesskap.

Jeg viser til at Stortinget fattet anmodningsvedtak 498 i forbindelse med behandlingen av Prop. 130L (2018-2019) Lov om tros- og livssynssamfunn, jf. Innst. 208 L (2019-2020). Anmodningsvedtaket lyder som følger:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer med sikte på å forby faste etter-skole-tilbud med overnatting over lengre tid for å forhindre segregering, parallellsamfunn, negativ sosial kontroll eller radikalisering

Regjeringen jobber med å følge opp dette anmodningsvedtaket. Barne- og familiedepartementet leder arbeidet med utredningen og Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet bidrar inn i arbeidet. I dette arbeidet vurderes problemstillinger knyttet til fritidsaktiviteter for barn og unge som er til hinder for deres deltakelse og integrering. Hvorvidt det er behov for øvrige tiltak eller regler må derfor vurderes etter at nevnte arbeid er ferdigstilt.

Med hilsen

Guri Melby

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

